

Kto platí prezidentské kampane? Korčokovi prispieva nenápadný milionár, Pellegrinimu státisíce daruje strana, Kubiš platí z vlastného vrecka

- editor007 | 12. února 2024

SLOVENSKO: Prezidentské voľby sa budú konať už o šesť týždňov a odvahu zabojsť o najvyšší post v republike prejavilo 11 kandidátov. Napriek krátiacemu sa času to však zatiaľ vyzerá, že politici sa na kampaň len pripravujú. Pravda zanalyzovala stav a transakcie z transparentných účtov, cez ktoré kandidáti majú platiť všetky výdavky na propagáciu a reklamy.

Prehľad naznačuje, že dvaja najpopulárnejší uchádzači o post hlavy štátu si zvolili diametrálne odlišné stratégie financovania kampane. Kým Ivan Korčok aktívne zbiera dary od štedrých podporovateľov a tiež ich aktívne míňa, Peter Pellegrini sa spolieha na stranické peniaze a sily si zatiaľ šetrí. Politológovia očakávajú, že súboj o voliča sa naplno rozbehne už čoskoro.

Pellegrini k prezidentskej kampani: o protiváhe a rovnováhe

Prezidentská kampaň ešte akoby sa nerozbehla. Naznačujú to hlavne informácie na webe ministerstva vnútra, ale aj dáta zo zverejnených kandidátskych účtov. Rezort vnútra doteraz zverejnil odkazy na transparentné účty iba zhruba pri polovici registrovaných uchádzačov o prezidentský post. Ani v týchto prípadoch sa však nedajú evidovať náznaky intenzívnej kampane.

Jediným aktívnym kandidátom je Ivan Korčok, ktorý predvolebne aktivity naštartoval koncom augusta 2023. Odvtedy sa mu podarilo vyzbierať už takmer celú sumu, ktorú na kampaň môže minúť prezidentský kandidát. Podľa zákona je totiž strop stanovený na 500-tisíc eur. Bývalý minister zahraničných vecí už dokázal od podporovateľov nazbierať vyše 460-tisíc.

Ako upozorňuje mimovládna organizácia Transparency International Slovensko, ktorá sa venuje aj monitoringu transparentnosti financovania kampane, ide o množstvo finančných príspevkov takmer od tritisíc unikátnych (teda neopakujúcich sa) darcov.

Sumou 20-tisíc eur si prispel samotný Korčok, ďalších 10-tisíc mu poslal napríklad zakladateľ obchodného reťazca Nay Peter Zálesák. Najväčším darom občianskemu kandidátovi však prispela spoločnosť Filmosa SK, na účet mu poslala dar 50-tisíc eur. Nejde pritom o veľkú firmu s miliónovými príjmami. Podľa informácií na jej webe sa eseročka zaoberá ťažbou dreva v hospodárskom lese v okolí Stropkova. Jediným spoločníkom je holandská firma ACCOR Holding B. V. Suma daru Korčokovi presiahla tržby, ale aj zisky eseročky za rok 2022.

Pravda oslovila Korčokov štáb s otázkou, kto stojí za štedrým finančným príspevkom na kampaň. „Majiteľom firmy je pán Pavol Vňuk, ktorý ma oslovil so záujmom podporiť moju kandidatúru. Napriek tomu, že sme sa predtým nepoznali, zdieľa moju víziu pre Slovensko a hodnoty, na ktorých by mala byť budúcnosť našej krajiny postavená,” uviedol Korčok pre Pravdu.

Obáva sa Korčok, že v prezidentskej kampani ho čakajú útoky na rodinu?

Vňuk je konateľom v eseročke Filmosa a zároveň benefíciom holandskej ACCOR Holding. Cez ňu tiež vlastní podiel v českej skupine Ezpada, ktorá obchoduje s energiami a inými komoditami v Európe, USA a Ázii. Týždenník Trend pred piatimi rokmi zaradil Vňuka do rebríčka 100 najbohatších Čechov a Slovákov, jeho aktíva odhadoval na 159 miliónov eur.

Popri vysokých príjmoch má Korčok aj státisícové výdavky. Na kampan minul už polovicu vyzbieranej sumy. Vyše 100-tisíc eur zaplatil za bilbordy, ďalších 65-tisíc vyplatil známej reklamnej agentúre Komplot Advertising, ktorá v minulosti viackrát spolupracovala s politikmi. Od septembra tiež pravidelne posielala 800-eurové platby za reklamy na sociálnych sieťach.

Politológ Juraj Marušiak z Ústavu politických vied SAV si myslí, že Korčok by mal zvážiť opatrnejšie finančné správanie v kampani a možno míňať pomalšie. Aj preto, že druhé kolo volieb je veľmi pravdepodobný scenár. „Navyše financovanie kampane jednotlivých kandidátov budú určite ostro sledovať štáby ich protivníkov, takže táto otázka môže byť veľmi citlivá,” dopĺňa odborník. Jeho kolega z Ekonomickej univerzity v Bratislave Radoslav Štefančík zastáva iný názor. Podľa neho totiž bývalý diplomat a minister musí zapracovať na tom, aby ho poznali fakt po celej krajine, aj na vidieku. „Takže musí dať o sebe vedieť hneď od začiatku, alebo najmä na začiatku. A keďže sa zaradil k horúcim kandidátom volieb, tak mu táto stratégia zatiaľ funguje,” tvrdí politológ.

Pellegrini sa spolieha na stranu

Druhú zatiaľ najväčšiu kampan pravdepodobne chystá predseda Národnej rady Peter Pellegrini (Hlas). Na účte má jediný finančný príspevok, no zato vo výške až 250-tisíc eur. Dostal ho od vlastnej strany koncom januára. Podľa zákona majú právo darovať peniaze na prezidentskú kampan slovenské fyzické a právnické osoby či politické strany a hnutia. Háčikom však je, že strana nemôže darovať peniaze, ktoré dostala ako štátny príspevok za výsledok vo voľbách.

Denník [Sme](#) ako prvý upozornil, že Hlas údajne mohol podporiť Pellegriniho kampan práve z týchto prostriedkov, kým všetky vlastné financie vlni minul na kampan do parlamentných volieb. Strana tak za predchádzajúci rok mala skončiť v strate.

Ministerstvo vnútra pre Pravdu vysvetlilo, že ak by hociká strana teoreticky darovala peniaze zo štátneho príspevku, kandidátovi by nič nehrozilo. V takom prípade pravidlá porušuje politická strana, finančnú kontrolu správneho zaobchádzania so štátnym príspevkom vykonáva Úrad vládneho auditu, doplnil rezort.

Hovorkyňa Hlasu Patricia Medved' Macíková na otázku Pravdy o tom, z akých finančných zdrojov pochádza darovaných 250-tisíc eur, konkrétne neodpovedala. „Strana Hlas na základe rozhodnutia svojho predsedníctva financuje prezidentskú kampan Petra Pellegriniho a plne pri tom rešpektuje a dodržiava príslušnú legislatívu. Všetky zákonom vyžadované náležitosti o svojom financovaní predloží Hlas v zákonom stanovenom termíne vo výročnej finančnej správe, overovanej audítorom,” uviedla v stanovisku.

Neodpovedala ani na priamu otázku, či darované prostriedky nepochádzajú z čerstvých sponzorských darov pre Hlas. Vlni sa strane podarilo získať až 412-tisíc eur, peniaze ale zrejme išli na parlamentné voľby. Najštedrejší prispievateľ Hlasu Rastislav Ondrejmiška, ktorý daroval strane dokopy 110-tisíc eur, v nedávnom rozhovore pre Pravdu uviedol, že s finančnou podporou zatiaľ končí. Po voľbách strana získala nárok na milióny z rozpočtu a nemá záujem podporovať osobné ambície Petra Pellegriniho, vysvetľoval.

Líder Hlasu však darované peniaze zatiaľ akoby šetril. Podľa informácií z transparentného účtu

kampaň ešte ani nezačal. Zatiaľ poslal len zopár platieb, napríklad zaplatil reklamy na sociálnych sieťach. Bilbordy, ktoré sa objavili po celom Slovensku, či prevádzku webovej stránky pelle2024.sk kandidát na prezidenta zatiaľ neuhradil. Správcom stránky je marketingová agentúra Creo advertising, ktorá robila Hlasu kampaň pred parlamentnými voľbami 2023. Vtedy strana zaplatila marketingovej agentúre vyše milióna eur. Výsledok spolupráce zrejme vyhodnotila ako úspešný, keďže agentúru zapojila aj do prezidentskej kampane Pellegriniho.

Politológ Štefančík nepredpokladá, že kandidátovi Hlasu záleží na šetrení v kampani. „Peter Pellegrini naplno využíva verejnú funkciu, ktorú zastáva. On je totiž dosť na očiach verejnosti ako predseda parlamentu, čo mu dáva v porovnaní s inými kandidátmi mimoriadne silnú výhodu,“ poukazuje odborník. S ním súhlasí aj kolega Marušiak: „Ťaží navyše z výhody, že len pred krátkym časom boli parlamentné voľby a sympatie voličov sa zatiaľ nezačali presúvať od tábora ich víťazov. Preto sa nazdáva, že nemusí byť príliš aktívny.“ Dodáva, že Pellegrini určite počíta s druhým kolom, ktoré bude rozhodujúce, keď bude musieť hľadať nových voličov.

Menšie kampane a preferencie

Ďalší uchádzači o Prezidentský palác sa spoliehajú hlavne na vlastné prostriedky. Bývalý diplomat Ján Kubiš sám sebe na kampaň zatiaľ daroval 95-tisíc eur, ďalších takmer 5-tisíc získal od podporovateľov. Pre Pravdu uviedol, že všetky náklady na propagáciu aj naďalej plánuje financovať z vlastných zdrojov, ale privítal by aj dary od občanov. „Kampaň bude primeraná a racionálna, určite nepresiahne zákonom predpísanú sumu pol milióna eur,“ uviedol. Aktívnejšiu fázu kampane rozbehol v decembri 2023, keď uhradil prvú faktúru marketingovej spoločnosti za poskytnuté služby.

Na vlastné sily sa spolieha aj Krizstian Forró zo strany Aliancia, v polovici januára si na transparentný účet vložil 50-tisíc eur. Z nich si už objednal výrobu bannerov, ako aj prenájom bilbordov a áut pre kampaň. Minul zatiaľ okolo polovice z vlastného daru a ďalej sa chce spoliehať na vlastné zdroje či finančné dary jednotlivcov. Neráta však s polmilionovou kampaňou. „Pán Forró má zriadený transparentný účet, na ktorom zverejní všetky výdavky spojené s kampaňou. Transparentnosť je dôležitá. Rozpočet nie je vo finálnom štádiu, ale určite nedosiahne ani polovicu stanoveného limitu,“ uviedla hovorkyňa prezidentského kandidáta Ľvi Pálinská.

 Foto: TASR, Martin Baumann

Kandidát na prezidenta Krisztián Forró počas tlačovej konferencie, na ktorej oznámil svoju kandidatúru 26. januára 2024 v Bratislave.

Bývalý sudca Štefan Harabin spustil zbierku na prezidentskú kampaň ako prvý, ešte v júni 2023. Podľa informácií zverejnených na transparentnom účte sa mu za necelých deväť mesiacov podarilo nazbierať na daroch 15-tisíc eur. Väčšinu tejto sumy už zaplatil za organizáciu tlačových besied či výrobu propagačných materiálov. Na otázky Pravdy, akú veľkú kampaň plánuje a na aké finančné zdroje sa chce spoliehať do budúcnosti, neodpovedal.

Najmenšiu kampaň vedie predseda Slovenského Hnutia Obrody (SHO) Róbert Švec. Zbierku financií spustil začiatkom januára a zatiaľ nazbieral od fanúšikov necelých tritisíc eur. Takmer celú sumu už minul, časť z nich bola úhrada za tlač plagátov, väčšinu sumy vybral z účtu v hotovosti. Otázne však je, či Švec v kampani vôbec pokračuje. Televízia Markíza totiž v pondelok informovala, že predseda parlamentu Peter Pellegrini neprijme jeho kandidatúru, lebo predseda SHO nesplnil podmienky, keďže petícia na jeho podporu nemá dostatok podpisov. Oficiálne však táto informácia zverejnená nebola, ministerstvo vnútra naďalej eviduje Švecov kampaňový účet a samotný kandidát pre Pravdu uviedol, že v súboji o voliča pokračuje.

Na webovej stránke ministerstva vnútra sú zatiaľ zverejnené informácie o transparentných účtoch iba v prípade piatich kandidátov z jedenástich. Niektorí z nich, ako napríklad Andrej Danko (SNS) či Marian Kotleba (ĽS NS), účty síce majú a už prijímajú aj platby od podporovateľov, no rezort vnútra o nich zatiaľ nezverejnil informácie. Na webe ministerstva vnútra chýbajú aj odkazy na transparentné účty Igora Matoviča (hnutie Slovensko), Patrika Dubovského či Milana Náhlíka. Pravda oslovila kandidátov s otázkou, či si už zriadili účty pre financovanie kampane. V stanovenom termíne neodpovedali.

Pravda sa ministerstva vnútra spýtala, či už všetci prezidentskí kandidáti poskytli informácie o svojich transparentných účtoch. Rezort na túto otázku neodpovedal a iba pripomenul, že zákon ukladá uchádzačovi vo voľbách povinnosť oznámiť adresu osobitného platobného účtu bezodkladne po jeho zriadení.

„Kandidát si musí zriadiť osobitný platobný účet najneskôr v deň, keď bude musieť vykonať prvú platbu na úhradu nákladov za predmet jeho volebnej kampane,“ pripomína rezort vnútra. Komunikačné oddelenie ministerstva však neodpovedalo, či už má informácie o účtoch všetkých prezidentských kandidátov, alebo nie.

Ani Marušiak, ani Štefančík nie sú prekvapení z doterajšieho vývoja týchto kampaní. „Celkovo je to skôr improvizáciou, nie som si istý, či niekto okrem Kotlebu vôbec počítal s tým, že bude kandidovať,“ hovorí odborník z Ústavu politických vied SAV. Podľa neho ani Matovič, ani Náhlík, ani Dubovský reálne neočakávajú svoj úspech a kandidatúra má skôr symbolický charakter. Štefančík k tomu dopĺňa, že spiace kampane prezidentských kandidátov ukazujú, ako málo im na nich záleží.

Politológovia oslovení Pravdou sa zhodujú, že v najbližších týždňoch by sa účastníci prezidentských volieb mali zobudiť a spustiť aktívnejší súboj. „Už teraz by to malo byť zaujímavejšie, hoci nie je. Ale predpokladám, že tak dva, tri týždne pred voľbami budeme svedkami ostrejšej fázy kampane,“ myslí si Štefančík. Rovnako zintenzívnenie kampane očakáva aj politológ Marušiak, poukazuje zároveň na to, že strany sú do veľkej miery vyčerpané parlamentnými voľbami. „Je len krátko po nich. Politická konfrontácia však trvá stále, čo sa premieta aj do prezidentských volieb. Tak napríklad organizovanie protestov každý štvrtok sa automaticky preklápa aj do prezidentskej kampane,“ myslí si expert. Značná pozornosť sa venuje otázkam právneho štátu, takže akoby nebol čas na iné témy, súhlasí s ním Štefančík.

AUTOR: Anna Mogilevskaia

[ZDROJ](#)